

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Юлиана Крумова Маринова, дм

Ръководител катедра „Социална медицина, здравен мениджмънт и медицина на бедствените ситуации“, Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора

Относно: открита процедура за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ от Петя Николаева Стоевска – докторант в задочна форма на обучение, отчислен с право на защита по докторска програма „**Организация и управление извън сферата на материалното производство (социални дейности)**“, професионално направление 3.4, „**Социални дейности**“, област на висше образование: **3. Социални, стопански и правни науки** към Катедра „Медицинска психология, социални дейности и чужди езици“ – Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора;

Тема на дисертациония труд „**Социално включване на лица с трайно намалена работоспособност чрез трудова заетост**”

Настоящата рецензия представям в качеството си на член на Научното жури, назначено със Заповед № 4085/14.12.2022 г. на Ректора на Тракийски университет – Стара Загора – проф. д-р Д. Янков и решение на Факултетния съвет на Медицински факултет (протокол № 12/13.12.2022 г.) във връзка с процедура за защита на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ на **Петя Николаева Стоевска** – докторант в задочна форма на обучение, отчислен с право на защита по докторска програма „**Организация и управление извън сферата на материалното производство (социални дейности)**“, професионално направление 3.4, „**Социални дейности**“, област на висше образование: **3. Социални, стопански и правни науки** към Катедра „Медицинска психология, социални дейности и чужди

езици“ – Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора с научен ръководител проф. Красимира Тошева Бенкова, дф. Дисертационният труд е насочен за публична защита с решение на разширения катедрен съвет към Катедра „Медицинска психология, социални дейности и чужди езици“ – Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора. На първото заседание на научното жури, проведено на 21.12.2022 г., съм определена да представя Рецензия. Същата е изработена на базата на представените **документи** по процедурата, които са в пълно съответствие с изискванията и са отлично подредени.

Кариерен профил на докторанта Петя Николаева Стоевска:

Петя Стоевска се дипломира с ОКС „Магистър“, специалност „Право“ и професионална квалификация „Юрист“ - Юридически факултет, Бургаски свободен университет през 2010 г. Работи последователно съгласно своята професионална квалификация като юрист: юрисконсулт и старши юрисконсулт в различни институции, а от 2017 г. и до момента е адвокат - Софийска адвокатска колегия.

Петя Стоевска последователно развива и усъвършенства своите професионални умения и допълнителна квалификация с насоченост в областта на правото.

Отлично владее и ползва в работата си английски и руски чужди езици.

Общо описание на дисертационния труд:

Представеният за оценка дисертационен труд отговаря на изискванията, посочени в Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото прилагане. Съдържа 188 страници и включва всички раздели, определени в Правилника за развитието на академичния състав в Тракийски университет (литературен обзор; цел и задачи; материал и методи; резултати и обсъждане; изводи; приноси, библиография, свързани статии).

Дисертационният труд е онагледен с 14 таблици, 42 цветни фигури, две приложения. Библиографията съдържа 203 литературни източници, от които 151 на кирилица и 55 на латиница.

Темата на дисертационния труд: „Социално включване на лица с трайно намалена работоспособност чрез трудова заетост“ е особено актуална и значима за съвременното, в пълно съответствие с професионалния профил на Петя Стоевска, която умело аргументира тази значимост.

Литературният обзор (първа и втора глава от дисертационния труд) обхваща 62 страници, структуриран така, че да обхваща задълбочено и всестранно проблема, представен в 10 раздела, както следва:

към глава първа: Методологическа рамка на изследването на проблема за социалното включване, съответно: 1. Социално изключване и бедност. Социално включване; 2. Социална интеграция. Социално приобщаване; 3. Понятията инвалидност, увреждане, социална солидарност, социална недостатъчност, социална държава; 4. Медицинската експертиза на работоспособността като механизъм за диференциация на лицата с намалена работоспособност; 5. Профил на лицата с трайно намалена работоспособност;

към глава втора: Нормативно-правна рамка. Практики за социално включване на хората с увреждания чрез трудова заетост, съответно: 1. Международно-правна рамка за политиките за социално включване на хората с увреждане чрез трудова заетост; 2. Актове на Европейския съюз в подкрепа на социалното включване на хората с увреждане чрез трудова заетост; 3. Нормативно-правна регулация на националните политики за социално включване на хората с увреждане чрез трудова заетост; 4. Практики за осигуряване на заетост на хората с увреждания; 5. Национални организации и практики, защитаващи политиките за социално включване на хората с увреждания чрез труд. Използваните литературни източници представляват международни и национални нормативни документи, научни публикации на чуждестранни и български изследователи, коректно цитирани. Давам положителна оценка на тази част от дисертационния труд, в която проличава: информираността на докторанта по изучавания проблем; умение за боравене с литературни източници; високо чувство за отговорност и коректност на цитирането. Всеки раздел от обзора завършва с кратко обобщение, така изкрystalизира **актуалността на темата** на дисертационния труд и се очертават измеренията на поставените **цел, задачи и методика на собственото проучване.**

Дизайн на емпиричното изследване. Резултати и дискусия. Изводи, приноси и препоръки са представени в глава трета на дисертационния труд. **Обект, предмет, цел и хипотези на емпиричните изследвания** са дефинирани прецизно от докторанта. **Целта** на собственото емпирично изследване е „установяване на факторите, оказващи влияние върху процесите на социално включване на пълнолетни лица с трайни увреждания чрез трудова заетост“. Издигнати са **три хипотези**, които се очаква да

бъдат потвърдени от резултатите на емпиричното изследване. Проучването е проведено през периода октомври 2019 г. – юни 2020 г. и включва 920 лица, обособени в **три групи**:

1. 550 пълнолетни лица с различен вид и степен на трайно нарушена работоспособност (ТНР), живущи на територията на гр. Стара Загора и област Стара Загора;

2. 120 представители на български и чуждестранни работодатели, развиващи своя бизнес на територията на цялата страна;

3. 250 представители на обществеността от цялата страна.

Методи и инструменти на проучването са адекватни за постигане на изследователските цел и задачи. Приложен е **анкетен социологически метод**. Инструменти в емпиричното социологическо изследване са **3 анкетни карти**, съответно за трите горепосочени групи респонденти, оригинално разработени, коректно и задълбочено описани и приложени към дисертационния труд (приложение №1). **Математико-статистическите методи** (описателна и аналитична статистика) за обобщаване и анализ на данните са коректно представени. За статистическа обработка и анализ на данните е използван статистически пакет SPSS Statistics 17.0.0 WinWrap Basic.

Резултати и дискусия. Емпиричните изследвания Петя Стоевска представя в **три раздела**, съответно на поставените задачи в следващите 59 страници от дисертационния труд. Тази част от дисертацията е изключително добре подредена и онагледена с коректно представени резултати в табличен вид и цветни графични изображения. Изложението на резултатите е израз на умението на Петя Стоевска да борави добросъвестно и коректно с данните от научното изследване, да прилага подходящите методи за анализ и да интерпретира задълбочено. Тази част от дисертационния труд заслужава особено внимание и висока оценка със своето адекватно структуриране, логическа обвързаност и последователност в контекста на определен методически подход на научното изследване. Висока оценка заслужава умението на автора за интерпретация на данните и умение за анализ и синтез на научната информация.

Следват **Изводи приноси и препоръки**: Петя Стоевска формулира 3 обобщаващи изводи и 5 приноса, които са представени като такива с научно-

теоретичен и практически характер. Приемам ги по начина, по който са представени от докторанта. Смятам, че така дефинирани, приносите максимално синтезират същността на този дисертационен труд. Петя Стоевска формулира **препоръки**, представени в две направления, които отразяват важни интердисциплинарни и междусекторни подходи и стратегии за подкрепа на социалното включване на лица с трайно намалена работоспособност чрез трудова заетост, които приемам по начина, по който са представени.

Във връзка с дисертационния труд Петя Стоевска представя **4 пълнотекстови публикации**, на 3 от които - самостоятелен автор, което е показателно за нейното лично участие в тяхното разработване.

Авторефератът е написан на 50 страници, правилно структуриран, съдържа основните резултати от научното проучване, списък на свързаните публикации и резюме на английски език.

Критични бележки: На този етап на оценяване на дисертационния труд нямам такива. В представения от мен писмен отзив за готовността за публична защита на дисертационния труд съм представила препоръки, с които Петя Стоевска се е съобразила.

Обобщено: Пред себе си имам за оценка завършен научен труд, с който се потвърждава изпълнението на целите на обучението в докторската програма. Поздравявам научния ръководител проф. Красимира Бенкова и докторанта Петя Стоевска за избора на толкова предизвикателна, сложна, многоаспектна, интердисциплинарна тема. Същата отваря широки врати за дискусии и решения в различни, противоречиви, дори противостоящи посоки (неминуемо, когато се отнася до социалната справедливост и различните гледни точки към нея в обществените системи), както и разкрива последващи изследователски полета. Не е случайно, че са малко научните проучвания по този проблем в нашата страна.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Давам **цялостна положителна оценка** на представения от **Петя Николаева Стоевска** – докторант в задочна форма на обучение, отчислен с право на защита по докторска програма **„Организация и управление извън сферата на материалното**

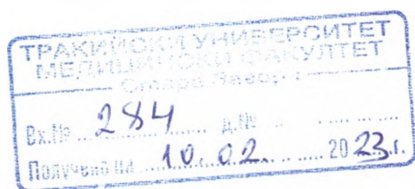
производство (социални дейности)“, професионално направление 3.4, „Социални дейности“, област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки към Катедра „Медицинска психология, социални дейности и чужди езици“ – Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора дисертационен труд на тема: „Социално включване на лица с трайно намалена работоспособност чрез трудова заетост“.

Дисертационният труд съдържа научно-теоретични, методологични и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и **отговарят на всички изисквания** на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитието на академичния състав в Тракийски университет – Стара Загора.

Давам своя положителен вот „ДА“ и препоръчвам на членовете на Уважаемото научно жури да гласуват за **присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на Петя Николаева Стоевска** по научната специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (социални дейности)“, професионално направление 3.4, „Социални дейности“ от област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки.

10.02.2023 г.
гр. Стара Загора

Изготвил рецензията:
проф. д-р Юлиана Крумова Маринова, дм

REVIEW

by Prof. Dr. Juliana Krumova Marinova, PhD

Head of the Department of "Social Medicine, Health Management and Disaster Medicine", Faculty of Medicine, Trakia University - Stara Zagora

Regarding: an open procedure for the acquisition of the educational and scientific degree "**Doctor**" by **Petya Nikolaeva Stoevska** - doctoral student in part-time study, awarded with the right of defense in the doctoral program "**Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Social Activities)**", professional direction **3.4 "Social Activities"**, field of higher education: **3. Social, Economic and Legal Sciences** at the Department of "Medical Psychology, Social Activities and Foreign Languages" – Faculty of Medicine, Trakia University - Stara Zagora;

Topic of the dissertation "**Social Inclusion of Persons With Permanently Reduced Working Capacity Through Employment**"

I present this review in my capacity as a member of the Scientific Jury, appointed by Order No. 4085/14.12.2022 of the Rector of Trakia University - Stara Zagora – prof. Dr. D. Yarkov and the decision of the Faculty Council of Faculty of Medicine (protocol No. 12/13.12.2022) in connection with a procedure for the defense of a dissertation for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor" by **Petya Nikolaeva Stoevska** – doctoral student in part-time study, dismissed with the right to defend a doctoral program "**Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Social Activities)**", professional direction **3.4 "Social Activities"**, field of higher education: **3. Social, Economic and Legal Sciences** at the Department of "Medical Psychology, Social Activities and Foreign Languages" – Faculty of Medicine, Trakia University - Stara Zagora with scientific supervisor Prof. Krasimira Tosheva Benkova, PhD.

The dissertation work is directed for public defense with a decision of the expanded departmental council at the Department of "Medical Psychology, Social Activities and Foreign Languages" – Faculty of Medicine, Trakia University - Stara Zagora. At the first meeting of the scientific jury, held on 21.12.2022, I have been assigned to present a Review. It is written on the basis of the submitted **documents** for the procedure, which are in full compliance with the requirements and are perfectly arranged.

Career profile of doctoral student Petya Nikolaeva Stoevska:

Petya Stoevska graduated with a Master's degree, - Faculty of Legal Studies, Burgas Free University in 2010: specialty "Law" and professional qualification "Lawyer". She works consistently, according to her professional qualification as a lawyer: legal consultant and senior legal consultant in various institutions, and from 2017 until now she is a lawyer at Sofia Bar Association. Petya Stoevska develops and improves her professional skills and additional qualifications, focused in the field of law.

She has excellent command of the English and Russian languages.

General description of the dissertation:

The dissertation, submitted for evaluation, meets the requirements specified in the Law on the Development of the Academic Staff and the Rules for its Implementation. It contains 188 pages and includes all sections defined in the Regulations for the Development of Academic Staff at Trakia University (literature review; purpose and objectives; material and methods; results and discussion; conclusions; contributions, bibliography, related articles).

The dissertation work is illustrated with 14 tables, 42 coloured figures, two appendices. The bibliography contains 203 literary sources, of which 151 are in Cyrillic and 55 are in Latin.

Topic of the dissertation "Social Inclusion of Persons With Permanently Reduced Working Capacity Through Employment" is particularly relevant and significant for modern times, in full accordance with the professional profile of Petya Stoevska, who skilfully asserts this significance.

The literature review (chapters one and two of the dissertation) contains 62 pages, structured to cover the problem thoroughly and comprehensively, presented in 10 sections as follows:

Chapter one: Methodological framework of the study of the problem of social inclusion, respectively: 1. Social exclusion and poverty. Social inclusion; 2. Social integration. 3. The concepts of disability, impairment, social solidarity, social deficit, welfare state; 4. The medical expertise of working capacity as a mechanism for differentiation of persons with reduced working capacity; 5. Profile of persons with permanently reduced working capacity;

Chapter two: Normative-legal framework. Practices for social inclusion of people with disabilities through employment, respectively: 1. International legal framework for policies for social inclusion of people with disabilities through employment; 2. Acts of the European Union to support the social inclusion of people with disabilities through employment; 3. Normative-legal regulations of national policies for social inclusion of people with disabilities through employment; 4. Practices for ensuring employment of people with disabilities; 5. National organizations and practices, protecting policies for social inclusion of people with disabilities through work. The used literary sources are international and national normative documents, scientific publications of foreign and Bulgarian researchers, correctly cited. I give a positive assessment to this part of the dissertation work, which shows: the doctoral student's awareness of the studied problem; ability to handle literary sources; high sense of responsibility and correctness of citation. Each section of the overview ends with a short summary, thus crystallizing the **relevance of the topic** of the dissertation work and outlining the dimensions of the set **goal, tasks and methodology of the own research**.

Empirical research design. Results and discussion. Conclusions, contributions and recommendations are presented in chapter three of the dissertation. **Object, subject, purpose and hypotheses of the empirical research** are precisely defined by the doctoral student. **The purpose** of the own empirical research is "to establish the factors influencing the processes of social inclusion of adults with permanent disabilities through employment". **Three hypotheses** have been formulated, which are expected to be confirmed by the results of the empirical study. The survey was conducted in the period October 2019 - June 2020 and included 920 persons, divided **into three groups**:

1. 550 adults with different types and degrees of permanently reduced working capacity, living in the territory of Stara Zagora and Stara Zagora region;
2. 120 representatives of Bulgarian and foreign employers developing their business throughout the country;

3. 250 representatives of the public from all over the country.

Research methods and instrumentations are adequate to achieve the research goals and objectives. A survey **sociological method** was applied. **Instrumentations** in the empirical sociological research are **3 questionnaires**, respectively for the three above-mentioned groups of respondents, originally developed, correctly and thoroughly described and attached to the dissertation work (appendix 1). **The mathematical - statistical methods (descriptive and analytical statistics)** for summarizing and analyzing the data are correctly presented. SPSS Statistics 17.0.0 WinWrap Basic statistical package was used for statistical processing and data analysis.

Results and discussion. Petya Stoevska presents the empirical research in **three sections**, corresponding to the tasks set in the next 59 pages of the dissertation. This part of the dissertation is particularly well organized and illustrated with correctly presented results in tabular form and colorful graphical images. The presentation of the results is an expression of Petya Stoevska's ability to deal conscientiously and correctly with the data from the scientific research, to apply the appropriate methods of analysis and to interpret thoroughly. This part of the dissertation work deserves special attention and high evaluation with its adequate structuring, logical connection and consistency in the context of a certain methodological approach of scientific research. The author's skills in data interpretation, analysis and synthesis of scientific information deserve high assessment.

The following are **Conclusions, Contributions and Recommendations**: Petya Stoevska formulates 3 summarizing conclusions and 5 contributions, which are presented as scientific, theoretical and practical. I accept them as they are presented by the doctoral student. I believe that, thus defined, the contributions maximally synthesize the essence of this dissertation work. Petya Stoevska formulates recommendations, presented in two directions, which reflect important interdisciplinary and cross-sectoral approaches and strategies for supporting the social inclusion of persons with permanently reduced working capacity through employment, which I accept in the way they are presented.

In connection with the dissertation work, Petya Stoevska presents **4 full-text publications**, 3 of which were developed by herself, that is indicative of her personal involvement in their development.

The abstract is written in 50 pages, properly structured, contains the main results of the scientific study, a list of related publications and a summary in English.

Critical remarks: At this stage of estimating the dissertation, I don't have any. In the written notice, submitted by me about the readiness for public defense of the dissertation work, I presented recommendations that Petya Stoevska complied with.

Summarized: I have in front of me a completed scientific work for evaluation, which confirms the fulfillment of the training goals in the doctoral program. I congratulate the research supervisor Prof. Krasimira Benkova and doctoral student Petya Stoevska for choosing such a challenging, complex, multifaceted, interdisciplinary topic. It opens wide doors for discussions and decisions in different, contradictory, even opposing directions (inevitably when it refers to social justice and the different perspectives on it in social systems), as well as reveals subsequent research fields. It is not by chance that there are few scientific studies on this problem in our country.

CONCLUSION:

I give an **overall positive assessment** to the presented by **Petya Nikolaeva Stoevska** - doctoral student in part-time study, awarded with the right of defense in the doctoral program "**Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Social Activities)**", professional direction **3.4 "Social Activities"**, field of higher education: **3. Social, Economic and Legal Sciences** at the Department of "Medical Psychology, Social Activities and Foreign Languages" – Faculty of Medicine, Trakia University - Stara Zagora dissertation on a topic "**Social Inclusion of Persons With Permanently Reduced Working Capacity Through Employment**"

The dissertation contains scientific, theoretical, methodological and applied results, which represent an original contribution to science and **meet all the requirements** of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Rules for its Implementation and the Rules for the Development of the Academic Staff at Trakia University - Stara Zagora.

I give my positive vote "**YES**" and recommend the members of the Honorable Scientific Jury to vote for **awarding the educational and scientific degree "Doctor"** to **Petya Nikolaeva Stoevska** in the scientific specialty "**Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Social Activities)**", professional direction **3.4 "Social Activities"**, field of higher education: **3. Social, Economic and Legal Sciences**.

10.02.2023
Stara Zagora

Reviewer:
Prof. Dr. Juliana Krumova Marinova, PhD

